

# Crucianella (Kíženka)

čeleď: Rubiaceae

Roste ve středozeší a dále po střední Asii a Arabský poloostrov v podobě jednoletky, trvalky a někdy i s dřevnatějícím stonkem. Listy vyrůstají ve 4 - 8mičetných přeslenech. Květenství je klasnaté, vlastní květy oboupohlavné, párovité nebo samostatné s listenem a párovitým listencem, koruna je nálevkovitá, trubkovitá, lem 4 - 5tídlý a korunní laloky čárkovité. Plody jsou suché.

## Crucianella aegyptiaca

oblasti: Egypt, Izrael

## Crucianella angustifolia

oblasti: Andalusie, Idaho, Írán, Itálie, Kalifornie, Katalánsko

Dorůstá výšky 45cm. Listy vyrůstají v 4 - 6tičetných přeslenech a jsou dlouhé 0,3 - 3,1cm. Květy mají v průměru 4 - 4,7 (i 5)mm.

## Crucianella arabica

## Crucianella baldschuanica

## Crucianella bithynica

## Crucianella bouarfae

## Crucianella bucharica

## Crucianella chlorostachys

oblasti: Írán

## Crucianella ciliata

oblasti: Írán, Izrael

### Crucianella disticha

### Crucianella divaricata

### Crucianella exasperata

oblasti: Írán

### Crucianella filifolia

oblasti: Írán

### Crucianella gilanica

oblasti: Írán

Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. elbursensis/var. elbursensis
- subsp. glauca
- subsp. hirsuta
- subsp. kotschyi
- subsp. pontica
- subsp. transcaspica
- subsp. transcaucasica

### Crucianella graeca

oblasti: Řecko

### Crucianella hirta

### Crucianella imbricata

### Crucianella kurdistanica

oblasti: Z Asie

### Crucianella latifolia

oblasti: Andalusie, Bulharsko, Itálie, JZ Asie, Katalánsko, Krym, S Afrika

Roste od Španělska po Krym, v severní Africe a jihozápadní Asii v podobě jednoletky. Dorůstá výšky do 40cm. Stonky jsou přímé nebo vystoupavé, mohou být od báze větvené a 4hranné. Listy vyrůstají ve 4 - 6tičetných přeslenech, jsou obkopynaté, špičaté, dlouhé 0,3 - 2,8 (i 3,7)cm, široké 0,05 - 1cm a seskupené do 4 - 6tičetného přeslenu. Květenství je husté, klasovité, květy 4četné, průměru 4,5 - 6,2 (i 7,3)mm, mají 3úhlé listeny, kalich zakrnělý, koruna trubkovitá, žlutozelená (i růžovofialová), dlouhá 4,5 - 7,3mm. Plodem je dvounažka.

Vyhovují ji okraje cest, úhory, kamenitá místa, atp.

### Crucianella macrostachya

oblasti: Izrael

### Crucianella maritima (Kříženka přímořská)

oblasti: Albánie, Alžírsko, Andalusie, Baleáry, Egypt, Francie, Itálie, Izrael, Katalánsko, Korsika, Libye, Maroko, Portugalsko, Sardínie, Sicílie, Sinajský poloostrov, Tunisko

Roste v západním středozeří a na Iberském poloostrově v podobě poléhavé až vystoupavé dřevnatějšího polokeře. Dorůstá délky 10 - 50cm a výšky 20 - 40cm. Povrch je bělavý a hladký. Větvě jsou plazivé nebo vystoupavé a křivolaké. Listy vyrůstají ve 4četných přeslenech, jsou vejčitékopinaté nebo 3úhlé s hrotem, kožovité, bíle lemované, zpravidla hustě střechovité, dlouhé 0,4 - 0,7 (i 1,1)cm a široké 1 - 4mm. Květenstvím je klas vyrůstající po 1 - 3ks délky (1 -) 3 - 5 (i 10,5)cm, listeny jsou 3, vejčité, dlouhé 0,6 - 1cm, široké 3 - 7mm, listence kratší listenů, prakticky u báze spojené, kalich je zakrnělý, koruna je žlutá, trubkovitá, 5tilaločná, dlouhá 1 - 1,3cm a široká (2 -) 1 - 1,2cm. Plodem je obvejčitá 2,3 - 3mm dlouhá dvounažka.

Vyhovují ji písčité duny na mořském pobřeží.

### Crucianella membranacea

### Crucianella parviflora

### Crucianella patula

oblasti: Andalusie, Katalánsko

Dorůstá výšky 20 (i 33)cm. Listy vyrůstají v 4 - 6tičetných přeslenech a jsou dlouhé 0,3 - 1,2cm. Květy mají v průměru (1,3 -) 1,7 - 2,4mm.

### Crucianella platyphylla

Crucianella sabulosa

Crucianella schischkinii

Crucianella sintenisii

oblasti: Írán

Crucianella sorgerae

Crucianella suaveolens

oblasti: Írán

Crucianella transjordanica

Další informace:

<http://database.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=1162>

<https://botany.cz/cs/crucianella-maritima/>

<https://www.rostliny.net/>